

САКРАЛЬНА ЛЕКСИКА В КУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

У сучасних мовознавчих студіях відчувається помітний інтерес до сакральної термінології. Це зумовлено посиленням ролі мови і релігії як форм суспільної свідомості. Автори загальнотермінологічних розвідок та досліджень терміносистем різних галузей у вітчизняному мовознавстві (Т. Кияк, А. Крижанівська, А. Д'яков, Т. Панько, Л. Симоненко, В. Пітин та ін.) наразі порушують широке коло проблем, пов'язаних з особливостями походження та функціонування релігійної лексики. У конфесійному стилі доволі можна виокремити сакральну, богословську, церковну(літургійну, богослужбові) та загалом релігійну групи лексики. Вони різняться функціональним призначенням, інші – статусними характеристиками [4, с. 142]. За походженням сакральна лексика спирається на грецькі, церковнослов'янські та власне українські традиції.

У закладах вищої освіти нормативною дисципліною «Українська мова за професійним спрямуванням» передбачене вивчення стилів сучасної української мови(зокрема й конфесійного), лексичних особливостей тощо. Сакральна лексика є актуальною для підготовки фахівців будівельної галузі, архітектури, мистецтвознавства тощо. Основними періодами розвитку конфесійного стилю є: давньокіївський (ІХХ-ХІІ ст.), доби Реформації (ХІV - кінець ХVІІ ст.), періоду масової русифікації (к. ХVІІ – перша половина ХІХ ст.), доби застою та діаспорний етап(30-80-ті ХХ ст.) та доба нового відродження(з 90-х рр. ХХ ст.). Досі дискутується питання, щодо продуктивності того чи іншого періодів. На думку І.Павлової, це ХХ століття – новітній період [3, с. 9]. А на переконання І. Огієнка, українізація сакральної лексики відбулася в доби Реформації [2, с. 102-113]. У професійній лексиці фахівців зазначених галузей, найчастіше використання мають номени на позначення сакральних споруд та їх частин: собор, церква, синагога, мечеть, кірха костел, амвон, бабинець, олтар, божниця, склепіння, баня тощо. Для опрацювання зазначеним лексем важливими чинниками є вивчення етимології, дефініції, відмінювання тощо на широкій джерельній базі, зокрема: Словник церковно-обрядової термінології (Пуряєва Н.) [5], Українська церква: У 2 т. (Огієнко І.) [2] та ін. Також варто враховувати, що окремі сакральні терміни наразі набули значення загальноновживаних слів, а іншим властива широка синонімія.

Отже, у функціональному плані сакральна лексика сучасної української мови складається з певних тематичних груп, що створюють функціонально-семантичний сакральний простір. Наповнення тематичних груп визначається віднесеністю терміна до базового концепту, а структура – універсальністю використання у сакральному тексті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бібла, С. В. Склад, джерела і шляхи формування української церковної термінології (назви церковних чинів та посад): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 “Українська мова” / С. В. Бібла. – К., 1997. – 20 с.
2. Огієнко, І. Українська церква: У 2 т.: Т.1-2 // І. Огієнко – К.: Україна, 1993. – 284 с.
3. . Павлова, І. Лексика конфесійного стилю / І. Павлова // Дивослово. – 2001. - №1 - С. 18-24.
4. Пітин, В. М. Особливості репрезентації сакральної лексики в українській та французькій лексикографії / В. М. Пітин // Молодий вчений. - №3.1(55.1). - Березень 2018. – С. 139-143.
5. Пуряєва, Н. Словник церковно-обрядової термінології / Н. Пуряєва. – Львів:Свічадо, 2001.-10 с.